

Moj otrok ima težave z branjem in pisanjem. Kako mu lahko olajšam to pot?

Ko otrok prvič začne spoznavati črke, besede in svet branja, si večina staršev predstavlja pot, ki bo tekla gladko. Korak za korakom, črka za črko, zlog za zlogom in beseda za besedo. A pri nekaterih otrocih ta pot ni ravna. Je vijugasta, polna ovinkov, ustavljanj, vračanj nazaj in tudi trenutkov, ko se zdi, da se nikamor ne premaknejo.

In prav tukaj se začnejo odpirati vprašanja:

- Zakaj moj otrok bere drugače?
- Zakaj se trudi, pa kljub temu ne napreduje tako kot drugi?
- Zakaj zna povedati toliko, zapisati pa tako malo?
- Kaj delamo narobe?
- Ali je to samo faza in bo minilo ... ali je nekaj več?

Če ste se kdaj znašli v teh mislih, niste sami.

Veliko staršev otrok, ki imajo težave z branjem in pisanjem sprva ne ve, kaj pravzaprav opazujejo. Vidijo trud. Vidijo frustracijo. Vidijo solze. Vidijo odpor do branja ali pisanja. In pogosto se zgodi, da otrok začne verjeti, da je z njim nekaj narobe, da preprosto ni dovolj pameten, dovolj hiter ali dovolj dober.

Pa to nikakor ne drži.

Razlogi za to so lahko različni, nekaterim otrokom se samo svet črk odpre kasneje, nekateri pa se soočajo z disleksijo, ki definitivno **ni znak pomanjkanja inteligence**. Prav nasprotno. Veliko otrok z disleksijo ima izjemno bogato domišljijo, odlično razumevanje sveta, sposobnost razmišljanja izven okvirjev in globoko čustveno inteligenco. Njihov izziv ni v tem, koliko zmorejo, ampak v tem, kako njihovi možgani obdelujejo informacije.

Ta e-knjiga je namenjena prav vam, staršem, ki želite razumeti svojega otroka, ne le oceniti njegovega znanja.

Kontrolni seznam ali »check lista« po domače, ki jo boste našli v nadaljevanju, **ni test in ni diagnoza**. Je vaše prvo orodje za opazovanje otroka. Pomagala vam bo, da v vsakdanjih trenutkih prepoznate vzorce, ki jih morda do zdaj niste znali poimenovati. Da povežete drobne znake v širšo sliko. In predvsem, da začnete gledati na otrokove izzive z več razumevanja in manj dvoma.

Morda boste ob izpolnjevanju začutili olajšanje.

Morda boste dobili potrditev svojih občutkov.

Morda boste prvič jasno videli, kaj se dogaja.

In to je prvi korak.

Ne k etiketi. Ampak k razumevanju.

Ker ko otrok dobi starša, ki ga razume, dobi tudi varnost, samozavest in prostor, kjer lahko raste točno takšen, kot je. Edinstven.

Mateja A. Kegel, avtorica programa Dislektik.si

KONTROLNI SEZNAM ZA STARŠE IN KAKO GA ENOSTAVNO UPORABITI

Ta kontrolni seznam NI diagnostično orodje, ampak pomoč pri opazovanju otroka. Namenjen je temu, da starši nekaj dni mirno spremljate otrokovo vsakodnevno delovanje pri branju, pisanju, učenju in govornem izražanju. Če pri otroku prepoznate več znakov, pa brez skrbi, za vas imamo že pripravljen naslednji korak, saj pri tem ni treba, da ste sami. In verjemite, naslednji koraki bodo pomagali tako tistim staršem otrok, ki disleksijo imajo, kot tudi tistim, ki je nimajo, samo črkovnega preboja še niso uspeli narediti. Vsak potrebuje svoj čas in mi smo tukaj, da vam ga olajšamo.

A za začetek pogledjmo, kako sploh uporabiti kontrolni seznam.

Otroka opazujte **5 do 7 dni** v različnih situacijah:

- pri domači nalogi,
- pri glasnem branju,
- pri pisanju,
- pri učenju,
- pri vsakdanjih pogovorih,
- pri sledenju navodilom.

Pri vsakem vprašanju označite:

- **DA** = to pogosto opažam
- **VČASIH** = to se pojavi občasno
- **NE** = tega ne opažam

Lahko si pomagate tudi tako:

- **DA = 2 točki**
- **VČASIH = 1 točka**
- **NE = 0 točk**

1. OPAZOVANJE PRI BRANJU

Označite, kaj pri otroku opazate:

- Pri branju zamenjuje črke (npr. b/d, p/b, m/n, u/v).
- Preskakuje črke, zloge ali cele besede.
- Besede prebere napačno, čeprav jih morda pozna.
- Bere zelo počasi in z velikim naporom.
- Med branjem izgublja vrstico ali se vrača nazaj.
- Ugiba besede po prvih črkah ali po obliki.
- Težko razume prebrano, ker gre vsa energija samo v branje.
- Pri glasnem branju hitro postane utrujen, nemiren ali razdražen.
- Izogiba se branju ali pravi, da ne mara brati.
- Pri branju si pomaga s prstom, da lažje sledi besedilu.

2. OPAZOVANJE PRI PISANJU

- Pri pisanju izpušča črke, zloge ali cele besede.
- Dodaja črke ali besede, ki jih ni treba zapisati.
- Piše besede tako, kot jih sliši, čeprav niso pravilno zapisane.
- Pogosto zamenjuje vrstni red črk v besedi.
- Dela veliko pravopisnih napak, tudi pri istih besedah znova in znova.
- Njegova pisava je neenakomerna, težko berljiva ali zelo počasna.
- Težko prepisuje s table, iz knjige ali z lista. Vsakič izgubi rdečo nit.
- Pri pisanju potrebuje bistveno več časa kot vrstniki.
- Ob pisanju hitro izgubi voljo ali samozavest.
- Zna povedati odgovor ustno, težko pa ga zapiše.

3. GOVOR, JEZIK IN IZRAŽANJE

- Težko najde pravo besedo, čeprav ve, kaj želi povedati.
- Včasih zamenjuje podobno zveneče besede.
- Težje si zapomni rime, pesmice ali zaporedja besed.
- Težko razčleni besedo na glasove ali zloge.
- Ima težave pri prepoznavanju prvega ali zadnjega glasu v besedi.
- Včasih potrebuje več časa, da oblikuje odgovor.
- Pri daljšem ustnem razlaganju hitro izgubi nit.
- Težko si zapomni nove izraze, imena ali navodila.

4. SPOMIN, POZORNOST IN UČENJE

-] Teško si zapomni večstopenjska navodila.
-] Hitro pozabi, kaj mora narediti, čeprav je pravkar slišal.
-] Ima težave pri učenju abecede, dni v tednu, mesecev ali poštevance.
-] Ima težave z razumevanjem ure in časa nasploh.
-] Za usvojitev nove snovi potrebuje veliko ponavljanja.
-] Med učenjem hitro izgubi fokus, posebej pri branju in pisanju.
-] Pri ustnem pogovoru deluje zelo bistro, pri šolskem delu pa tega ne pokaže.
-] Pogosto ve več, kot uspe zapisati ali prebrati.
-] Nalog se loteva z odporom, ker pričakuje neuspeh.
-] Potrebuje več spodbud, da začne z delom.
-] Pri šolskem delu hitro razvije občutek: »Ne znam«, »Ne zmorem«, »Sem neumen/na.«

5. ORGANIZACIJA IN VSAKDANJE DELOVANJE

-] Zamenjuje levo in desno.
-] Težje sledi zaporedju korakov.
-] Pogosto pozablja stvari, navodila ali šolske potrebščine.
-] Ima težave z orientacijo v času: danes, jutri, včeraj, prej, potem.
-] Potrebuje več pomoči pri organizaciji domačih nalog.
-] Zmede ga več informacij naenkrat.
-] Hitro se izgubi v navodilih, če so napisana ali podana prehitro.
-] Deluje neorganizirano, čeprav se trudi.

6. ČUSTVENI ZNAKI, KI JIH STARŠI POGOSTO SPREGLEDAJO

-] Otrok postane ob branju ali pisanju napet, žalosten ali jezen.
-] Pogosto se primerja z drugimi in meni, da je manj sposoben.
-] Hitro obupa pri nalogah, kjer mora brati ali pisati.
-] Izogiba se šolskim dejavnostim, kjer mora brati na glas.
-] Ima nizko samozavest, povezano s šolo.
-] Doma pokaže več znanja kot v zvezku ali pri ocenah.
-] Ob neuspehu reagira zelo čustveno, čeprav gre za majhno nalogo.
-] Reče, da je "neumen/na", "počasen/na" ali da "nikoli ne bo znal/a".

KRATKA VPRAŠANJA ZA STARŠE

Odgovorite še na spodnja vprašanja:

1. Ali je otrok sicer bister, radoveden in ustvarjalen, a ima največ težav ravno pri branju in pisanju?

- DA
- DELNO
- NE

2. Ali se težave pojavljajo kljub vaji, trudu in spodbudi?

- DA
- DELNO
- NE

3. Ali otrok pri ustnem razumevanju pogosto pokaže več znanja kot pri pisnem delu?

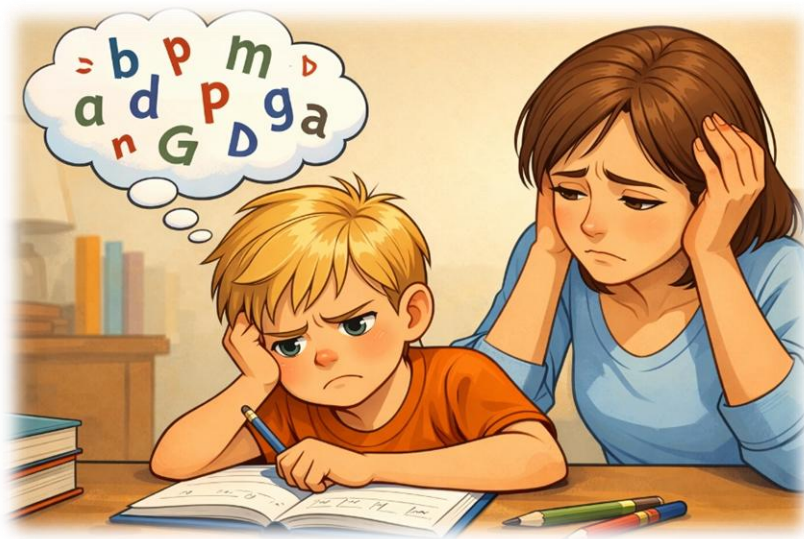
- DA
- DELNO
- NE

4. Ali opažate, da ga šolsko delo izčrpava bolj kot druge otroke?

- DA
- DELNO
- NE

5. Ali ste podobne težave opazili že zgodaj, še pred tem, ko je šlo zares za ocene?

- DA
- DELNO
- NE

KAKO PREBRATI REZULTATE?

Pomembno: Tudi če ima otrok več znakov, to še ne pomeni samodejno diagnoze disleksije. Pomeni pa, da otrok zelo verjetno potrebuje razumevanje, prilagoditve in pravo podporo.

Ta kontrolni seznam lahko razumete orientacijsko:

- **0 - 10 točk:** Posamezni znaki so lahko del razvojnih razlik ali trenutnih učnih težav.
- **11 - 20 točk:** Smiselno je otroka še naprej opazovati in mu ponuditi več podpore pri učenju. Kako to enostavno naredite, vam pokažemo skozi naš program dislektik.si.
- **21 - 35 točk:** Otrok kaže več znakov, značilnih za disleksijo, pomagajte mu lahko z nekaj prilagoditvami, ki jih z vami delimo v programu dislektik.si.
- **36 točk ali več:** Zelo priporočljiv je pogovor s strokovnjakom za bralno-pisalne težave oziroma specifične učne težave, pomagajte mu lahko tudi sami z nekaj prilagoditvami s pomočjo programa dislektik.si, kjer vas pripravimo tudi na to, kako otrokove izzive komunicirati s šolo in specialisti ter kaj potrebujete za morebitno pridobitev odločbe o prilagajanju učnega procesa v šoli.

7

NAJPOMEMBNEJŠE SPOROČILO ZA STARŠE

Če ste pri svojem otroku prepoznali več znakov, **naj vas to ne prestraši**. Disleksija ne pomeni, da je z otrokom karkoli narobe. Pomeni le, da se uči drugače. In ko otrok dobi pravo razumevanje, prave pristope in dovolj spodbude, lahko razvije izjemno samozavest, vztrajnost, ustvarjalnost in uspeh.

KDAJ JE DOBRO POISKATI DODATNO POMOČ?

Za začetek vas vabimo, da nam sporočite vaš rezultat, lahko kar na mateja@zgodba.net enostavno pošljete izpolnjen obrazec, mi pa vam bomo z veseljem pripravili kratek predlog, kako naprej. Naše izkušnje na tem področju nam dajejo samozavest, da nič ni tako hudo, kot izgleda na začetku in da tudi otroci, ki se morda kdaj zdijo komu »nerešljiva uganka«, s pravim pristopom odprejo vrata svojih možgančkov za pot do znanja.

Vsekakor pa o strokovnem posvetu tudi s specialistom razmislite, če:

- se težave vlečejo dlje časa,
- otrok kljub trudu ne napreduje,
- doma opažate stisko,
- šola poroča o podobnih opažanjih,
- otrok začne izgubljati samozavest.

Pišite nam: mateja@zgodba.net in z veseljem vas bomo usmerili, ali pa se priključite našemu spletnemu programu na www.dislektik.si.

**Tukaj smo za vas, da vam pomagamo,
da bralne težave in disleksija
postanejo priložnost in ne izziv.**

